

450 let olomoucké univerzity

1573
—
2023

Univerzita Palackého
v Olomouci

Welcome
Office

Na obálce: Pohled na historické centrum Olomouce od západu. Foto Vojtěch Duda, 2022.

Úvod

Dlouhá historie vysokého učení v Olomouci sahá až do 16. století. Dnešní Univerzita Palackého v Olomouci je moderní školou s více než **23 000 studentů** a **800 studijních programů** vyučovanými na celkem **osmi fakultách**: filozofické, přírodovědecké, lékařské, pedagogické, právnické, teologické, tělesné kultury a zdravotnických věd. Každý rok univerzitu opouští více než **4 000 absolventů**.

Univerzita je výjimečná nejen svým vysokým akademickým standardem, vynikajícími výzkumnými výsledky a mezinárodní spoluprací, ale také svou mimořádnou provázaností s **historickou Olomoucí**. Díky zachovalým barokním památkám a cenným budovám, v nichž univerzita dodnes působí, funguje ve městě jedinečné propojení staleté tradice a moderní vědecko-výzkumné instituce, vytvářející neopakovatelný **genius loci**.

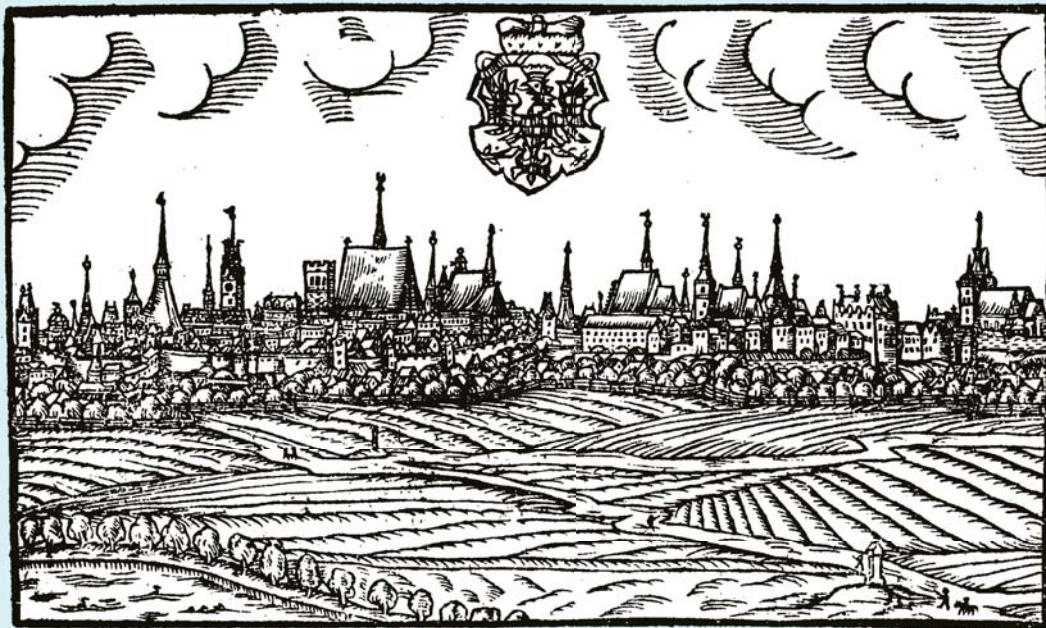
Nejstarší, pozdně renesanční žezlo olomoucké univerzity z 80. let 17. století.
Foto Markéta Lehečková a Zdeněk Sodoma, 2022.

Tovaryšstvo Ježíšovo a olomoucká univerzita: 1573–1773

1566

Na Velikonoce roku 1566 dorazili do Olomouce první členové jezuitského řádu, a to na pozvání zdejšího biskupa Viléma Prusinovského z Víckova. Se svolením papeže Pia V. zde zřídili kolej a zahájili misijní, kazatelskou a pedagogickou činnost. Vzniklo tak šestitřídní latinské gymnázium a posléze také konvikt pro ubytování stipendistů i šlechtických samoplátců.

Panorama Olomouce v 16. století. Dřevořez Jana Willenbergera, 1593.
Vědecká knihovna v Olomouci.

1573

Anglický mořeplavec a korzár Francis Drake se dostal do oblasti Panamské šíše, kde spatřil Tichý oceán a zároveň se po přepadení španělské karavany zmocnil pokladu v hodnotě 200 000 pesos.

1573

Dne 22. prosince 1573 udělil císař Maxmilián II. olomoucké jezuitské koleji promoční práva. Vznikla tak plnohodnotná univerzita o dvou fakultách – filozofické a teologické. Jejím prvním rektorem se stal Španěl Hurtado Pérez. V roce 1576 pak byly provedeny první zápisy studentů do univerzitní matriky.

Zakládající listina, kterou císař Maxmilián II. udělil olomoucké jezuitské akademii dne 22. prosince 1573 promoční právo. Moravský zemský archiv v Brně.

1587

V roce 1587 rozšířil císař Rudolf II. promoční práva olomoucké jezuitské akademie i na studenty jiných univerzit, pokud se v Olomouci podrobí rigorózním zkouškám.

V tomtéž roce vznikla také nejstarší insignie univerzity - rektorské žezlo. Na objednávku biskupa Stanislava Pavlovského bylo vyrobeno v olomoucké zlatnické dílně. Po uzavení univerzity v 19. století přešlo do držení univerzity v Innsbrucku (založené roku 1669), která Univerzitě Palackého v roce 1998 symbolicky věnovala jeho věrnou kopii.

1573
1636

Ve státě Massachusetts byla založena Harvardova univerzita, nejstarší univerzita na území USA. V roce 1641 byl český pedagog Jan Amos Komenský pozván, aby se stal jejím prezidentem. Upřednostnil však nabídku švédské královny Kristiny, aby reorganizoval tamní školský systém.

1642

Rozkvět univerzitního města vystřídal po roce 1642 osm let úpadku, když Olomouc během další fáze třicetileté války obsadilo švédské vojsko. V říjnu 1643 jezuité uzavřeli své školy a opustili město, fungování univerzity bylo přerušeno až do odchodu švédské posádky v roce 1650. Teprve poté se mohlo olomoucké vysoké učení začít opět rozvíjet.

Jezuitská kolej s kostelem Panny Marie Sněžné. Mědirytina podle návrhu F. B. Wenera. Státní okresní archiv v Olomouci.

1673

V oblasti dnešní Iowy zdokumentovali francouzsko-kanadští objevitelé Jacques Marquette (jezuitský misionář) a Louis Jolliet (obchodník s kožešinami a kartograf) povodí řeky Mississippi. Území bylo pojmenováno podle panovníka Ludvíka XIV. a prohlášeno za francouzské, a to až do roku 1763.

6. 4.
1712

Povstání 23 otroků v New Yorku. V důsledku střetů bylo zabito šest osob, následná odvěta si vyžádala životy 21 popravených otroků.

1712

Ve vrcholném období olomoucké univerzity, v roce 1712, byly položeny základy barokního kostela Panny Marie Sněžné, který je s univerzitou spjat dodnes. Vysvěcen byl v roce 1716, ale práce na úpravách stavby a interiérů trvaly až do roku 1743.

Byla také zahájena výstavba tzv. Nového konviktu, monumentální trojkřídlé budovy a dodnes jedné z dominant historického jádra Olomouce. Dosavadní gotický kostelík zde nahradila kaple Božího Těla s bohatou malířskou a sochařskou výzdobou.

Vstup do budovy Konviktu, dnešního Uměleckého centra Univerzity Palackého.
Foto Vojtěch Duda, 2020.

Postupná proměna ve světskou univerzitu v 18.–19. století

1754

U příležitosti slavnostního vysvěcení sloupu Nejsvětější Trojice navštívili město a univerzitu císař František I. Štěpán Lotrinský a jeho manželka Marie Terezie. Za vlády této panovnice byla v habsburské monarchii zahájena řada zásadních reforem v duchu osvícenského absolutismu, jejichž cílem byla modernizace fungování státního aparátu, školství a armády.

Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci byl vybudován v letech 1716 až 1754 na oslavu katolické církve a víry. V roce 2000 byl jako jedno z vrcholných děl středoevropského baroka zařazen mezi památky světového dědictví UNESCO.

Foto Vojtěch Duda, 2020.

1766

V důsledku tzv. tereziánských reforem ztratil jezuitský řád po dvou stoletích definitivně moc nad olomouckou univerzitou, a to když panovnice Marie Terezie v roce 1766 jmenovala prvního světského rektora, který zároveň nebyl teologem ani vrchním představeným jezuitské koleje.

1773

Zanedlouho poté, v roce 1773, papež Klement XIV. na nátlak části evropských panovníků rozpustil řád Tovaryšstva Ježíšova jako celek. Důsledkem byla mimo jiné reorganizace olomouckého vysokého učení, které přešlo pod přímou správu státu.

Barokní budova bývalé Tereziánské zbrojnice, v níž dnes sídlí ústřední knihovna, univerzitní vydavatelství a knihkupectví, studovny či kavárna. Nachází se přímo ve středu města a také díky blízkosti Filozofické fakulty je jedním z přirozených center studentského života v Olomouci.
Foto Vojtěch Duda, 2022.

Arcivévodkyně Marie Terezie Habsburská na obrazu rakouského malíře Martina van Meytense z roku 1759. Akadémié výtvarných umění ve Vídni.

1775
1783

Americká válka
za nezávislost.

1778

Kvůli dlouhodobým střetům mezi habsburskou říší a Pruskem se Olomouc postupně proměnila v pohraniční pevnost a ve městě významně vzrostl počet vojáků. Reorganizovaná státní univerzita, kněžský dům i šlechtická kolej se kvůli neurovnaným poměrům a špatnému fungování školy a také kvůli tlaku Brňanů, aby vysoké učení sídlilo v zemské metropoli, přestěhovaly do vhodněji situovaného Brna a budovy bývalého jezuitského konviktu na více než 200 let přešly do rukou armády.

Budovy někdejšího jezuitského konviktu posléze sloužily jako vojenská nemocnice, ubytovna dělostřelectva a sklady, a to od roku 1778 až do 90. let 20. století. Státní okresní archiv v Olomouci.

1782

Po čtyřech letech v Brně byla vysoká škola přeložena zpět do Olomouce, ale pouze jako lyceum s omezenými promočními právy. Císař Josef II. se v rámci pokračujících státních reforem rozhodl zachovat univerzity pouze ve Vídni, Praze a Lvově. Olomoucké lyceum bylo posléze rozšířeno o medicínsko-chirurgické studium s německým vyučovacím jazykem.

Studium lékařství se v Olomouci rozvíjelo i začátkem 19. století. V roce 1806 byla zahájena výuka porodní asistence v češtině, později byl založen ústav soudního lékařství a postupně vznikly také ústavy porodnictví, speciální terapie a zvěrolékařství.

1789

Pádem Bastily začala
Velká francouzská revoluce.

1827

V roce 1827 povýšil rakouský císař František I. olomoucké lyceum zpět na plnoprávnou univerzitu se třemi fakultami: filozofickou, právnickou a teologickou. Zachováno zůstalo také medicínsko-chirurgické studium. Během 30. let 19. století byly na fakultách postupně obnovovány volené děkanáty a v roce 1834 se poprvé ustavil akademický senát, čímž byly položeny základy moderní univerzitní samosprávy.

1848

Roku 1848 se Evropou prohnala vlna revolucí požadující státoprávní, národnostní a sociální reformy. Do veřejných projevů nespokojenosti se stávající situací se zapojila i olomoucká akademická obec, jejíž členové zamířili na pomoc akademikům ve vzbouřené Vídni a někteří z českých pedagogů později také na revoluční Slovanský sjezd do Prahy.

V reakci na další vlnu revolučních bouří v rakouském hlavním městě se v říjnu do Olomouce přestěhoval císařský dvůr. V prosinci zde v Arcibiskupském paláci odstoupil dosavadní císař Ferdinand V. Dobrotivý a jeho místo zaujal teprve osmnáctiletý František Josef I.

Barikády ve vídeňských ulicích v květnu roku 1848 na litografii F. Wenera.

Brown University Library, Anne S. K. Brown Military Collection.

1851

V Londýně byla založena zpravodajská agentura Reuters.

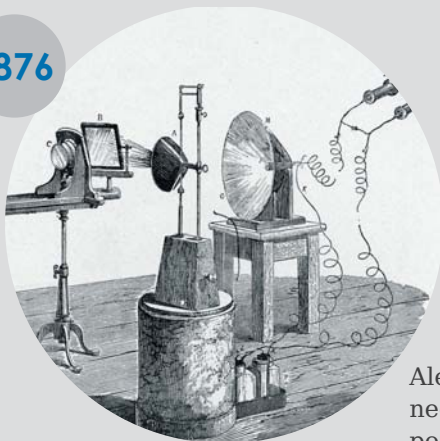
1851

Po vítězství konzervativních sil nastala v Rakouském císařství éra tzv. neoabsolutismu. Kvůli své aktivní účasti na revolučním dění upadla olomoucká univerzita v nemilost rakouské vlády a v důsledku toho došlo k jejímu postupnému rušení: nejprve byla roku 1851 zrušena filozofická fakulta, v roce 1855 následovala právnická fakulta a v roce 1860 pak byla císařským dekretem zrušena Františkova univerzita jako celek. Promoční právo bylo ponecháno pouze fakultě teologické, která tak na desítky let zajišťovala kontinuitu vysokoškolského vzdělávání v Olomouci.

Drahocenné univerzitní insignie byly odevzdány moravskému místodržitelství v Brně a následně předány univerzitě v rakouském Innsbrucku. Pozdně renesanční žezlo teologické fakulty jako jediné v Olomouci zůstalo a fakulta jej při slavnostních událostech užívá dodnes.

Foto Markéta Lehečková a Zdeněk Sodoma, 2022.

1876

Alexander Graham Bell si nechal patentovat telefon. Jako pozdrav navrhoval výraz „Ahoj“.

Na cestě k obnovené univerzitě

1919

Krátce po založení Československé republiky v roce 1918 – v době napjatých vztahů mezi nově vzniklým demokratickým státem a katolickým Vatikánem – byl název teologické fakulty změněn na Cyrilometodějskou bohosloveckou fakultu. Odkazuje tak dodnes na sv. Cyrila a Metoděje, křesťanské misionáře z byzantské Soluně, kteří v rámci svého působení na Velké Moravě v 9. století pomohli prosadit jako bohoslužebný jazyk staroslověnštinu, nejstarší slovanský spisovný jazyk.

28. 6.
1919

Ve Versailles byla podepsána mírová smlouva s Německem, která přinesla ukončení první světové války. Demokratický prezident USA Woodrow Wilson (1856–1924) při této příležitosti prohlásil: „*At last the world knows America as the savior of the world!*“

24. 10.
1929

Krach na burze v New Yorku, počátek světové hospodářské krize.

◀ Slovanští věrozvěstové a patroni Moravy sv. Cyril a Metoděj na litografii brněnského malíře Jano Köhlera, 1912.

1939

V březnu roku 1939 byly české země obsazeny nacistickým Německem. V reakci na studentské protesty proti okupaci na podzim 1939 bylo 17. listopadu nařízeno uzavření všech českých vysokých škol, což se samozřejmě dotklo i olomoucké bohoslovnické fakulty.

Kromě wehrmachtu přišli do Olomouce i příslušníci Gestapa a zpravodajské služby SD, kteří začali se zatýkáním a brutálními výslechy politických oponentů. Momentka zachycuje příslušníky před olomouckou radnicí, v březnu 1939. Vlastivědné muzeum v Olomouci

7. 12.
1941

V reakci na japonský útok na americkou základnu Pearl Harbor vstoupily USA do druhé světové války.

15. 8.
1945

Konec války v Pacifiku; kapitulací protokol byl posléze podepsán 2. září 1945. Tímto dnem definitivně skončila druhá světová válka.

1945

Brzy po pádu nacistického režimu a skončení druhé světové války v Evropě byla výuka na bohoslovecké fakultě obnovena a její akademická obec začala společně s představiteli místní inteligence usilovat o obnovení plnohodnotné univerzity.

1946

Dne 21. února 1946 přijal československý parlament zákon o obnovení olomoucké univerzity pod novým názvem Univerzita Palackého, který odkazuje ke jménu Františka Palackého (1798–1876) – významného českého historika, politika, spisovatele a organizátora veřejného kulturního a vědeckého života. Vznikly čtyři fakulty: bohoslovecká (teologická), filozofická a lékařská, o něco později pak fakulta pedagogická. Původní záměr obnovit právnickou fakultu se nakonec naplnil až po roce 1989.

Návrh nového znaku Univerzity Palackého od výtvarníka Aljo Berana z roku 1946, který univerzita v mírně zjednodušené podobě používá dodnes.

Foto Markéta Lehečková a Zdeněk Sodoma, 2022.

Znovu ustavená univerzita byla pojmenována po předním představiteli českého národního obrození Františkovi Palackém.
Zdroj Wikimedia.org.

1947

Hned následujícího roku, 21. února 1947, byla Univerzita Palackého slavnostně otevřena a zahájila výuku v letním semestru. Ceremonie se zúčastnil prezident Edvard Beneš a představitelé československé vlády.

Byly také pořízeny nové insignie vytvořené podle návrhu předního sochaře, šperkaře a pedagoga Jaroslava Horejce: rektorské žezlo, žezlo lékařské fakulty a žezlo filozofické fakulty.

Československý prezident Edvard Beneš s manželkou Hanou Benešovou na slavnostní recepci u příležitosti obnovení olomoucké univerzity v únoru 1947. Archiv Univerzity Palackého.

Návrh rektorského žezla od Jaroslava Horejce z roku 1946 a jeho finální podoba. Foto Markéta Lehečková a Zdeněk Sodoma, 2022.

Ve stínu totality: 1948–1989

1948

Únorovým převratem v roce 1948 vyvrcholilo převzetí veškeré moci komunistickou stranou. Ačkoli rektor Josef Ludvík Fischer vzápětí vydal manifest, v němž vyslovil podporu novému režimu a přimlouval se za zachování svobody vědeckého bádání, univerzita byla zanedlouho stejně jako všechny ostatní školy podřízena dohledu stranického aparátu.

Nová budova Teoretických ústavů Lékařské fakulty UP podle projektu Jiřího Krohy představovala v době svého vzniku zcela unikátní komplex pro výuku studentů medicíny přímo v areálu olomoucké fakultní nemocnice. Její výstavba byla zahájena roku 1955 a dokončena v roce 1960. Výuka v jejích prostorách probíhá dodnes.
Foto Archiv Univerzity Palackého a Vojtěch Duda, 2020.

1953

Crick a Watson objevili strukturu DNA, zemřel Josif Vissarionovič Stalin a v Československu začala vysílat televize.

1955
1975

Válka ve Vietnamu, jeden z klíčových konfliktů tzv. studené války.

1962

Ve dnech 15.-19. srpna se pod heslem „tři dny míru a muziky“ konal legendární festival v americkém Woodstocku, který navštívilo přes 400 000 lidí.

1966

Šedesátá léta přinesla Československu částečnou liberalizaci veřejného, a tedy i akademického života. Dosavadní poměry na univerzitách se začaly uvolňovat a v roce 1966 si Univerzita Palackého poprvé sama zvolila nejvyšší akademické funkcionáře – rektora a tři prorektory. Ve stejném roce se také konal první ročník filmové přehlídky Academia Film Olomouc, která se později vyvinula do dnešní podoby mezinárodního festivalu.

1968

Během tzv. pražského jara se olomoucká vysokoškolská obec aktivně zapojila do nadšeného úsilí o demokratizaci komunistického zřízení, tedy snah o dosažení „socialismu s lidskou tváří“. V květnu se uskutečnil studentský majáles, jehož králem byl zvolen spisovatel Josef Škvorecký. Na podzim se studenti podíleli na protestních stávkách proti okupaci Československa armádami Varšavského paktu.

V roce 1968 si olomoučtí studenti za krále majálesu zvolili spisovatele Josefa Škvoreckého. Po srpnovém vpádu sovětských vojsk do Československa emigroval do kanadského Toronta, kde spolu s manželkou Zdenou Salivarovou založili významné exilové nakladatelství '68 Publishers. Archiv Univerzity Palackého.

1969

Po násilném ukončení pražského jara nastala éra tzv. normalizace. Všechny vysoké školy v Československu se staly bedlivě sledovanými a kontrolovanými subjekty ovládanými mocenským centrem a v řadách studentů i zaměstnanců byly zahájeny personální čistky. Cílem bylo odstranit z univerzit všechny, kdo vyjadřovali nesouhlas s došedlým vývojem.

Protestní pochod studentů před budovou filozofické fakulty během sametové revoluce.
Foto Petr Zatloukal, Archiv Univerzity Palackého.

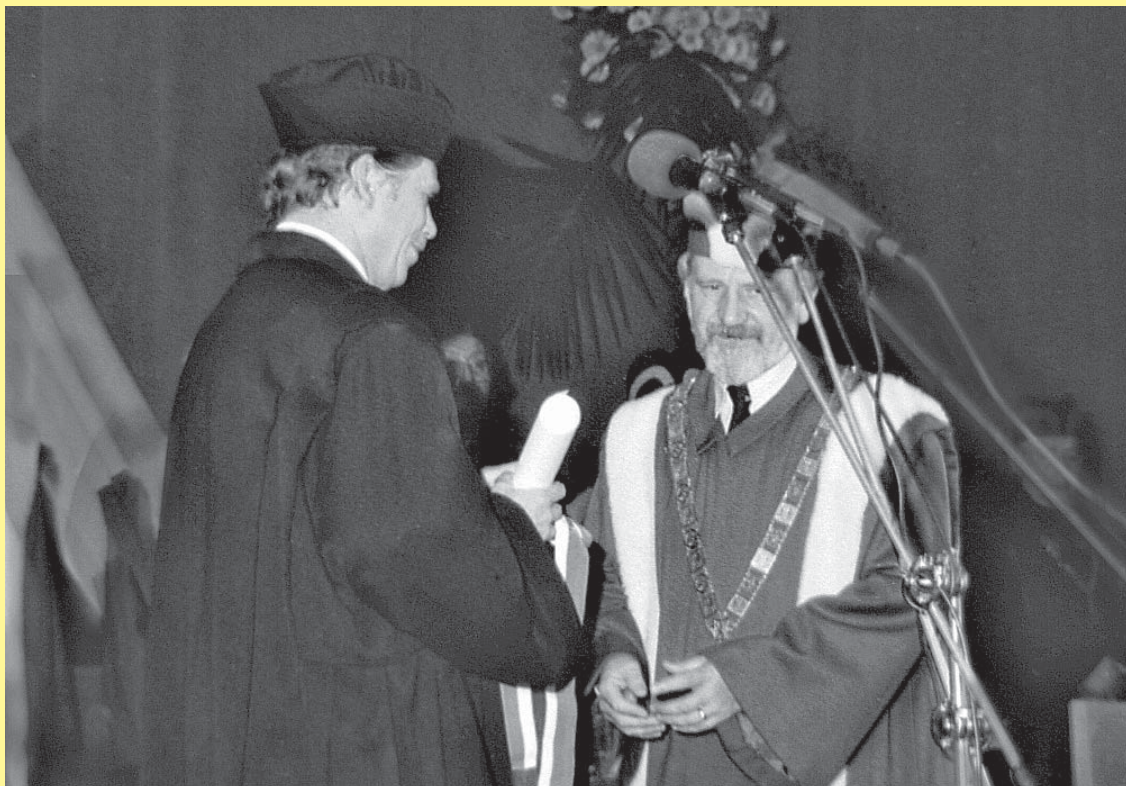
Nová éra: listopad 1989 – 2022

1989

V důsledku probíhajících společenských, hospodářských i politických změn, které přispěly k rozpadu někdejšího Východního bloku ovládaného Sovětským svazem, a narůstající nespokojenosti velké většiny obyvatel s aktuální situací proběhla v Československu na podzim roku 1989 tzv. sametová revoluce. Také v Olomouci – stejně jako v jiných univerzitních městech – se vysokoškolští studenti postavili do jejího čela. Prvním demokraticky zvoleným rektorem se v závěru revoluce stal Josef Jařab, který už od počátku podporoval požadavky stávkujících a posléze se významně zasadil o proměnu Univerzity Palackého v moderní vysokou školu s rozsáhlými mezinárodními kontakty.

Výroba transparentů během studentské stávky v listopadu roku 1989. Archiv Univerzity Palackého.

Univerzita Palackého byla po listopadu 1989 první univerzitou v Československu, která prezidentovi Václavu Havlovi udělila čestný doktorát. Archiv Univerzity Palackého.

1999

Díky odchodu sovětské armády z Olomouce se ve městě uvolnila řada cenných historických budov, které se však nacházely ve velmi špatném stavu. Univerzita po nákladné rekonstrukci otevřela v roce 1999 Informační centrum a centrální knihovnu v budově tereziánské zbrojnice a o něco později, v roce 2002, Umělecké centrum v obnovených prostorách jezuitského konviktu.

V prostorách Uměleckého centra Univerzity Palackého probíhají výstavy, konference a přednášky, designové přehlídky nebo tradiční filmový festival Academia Film Olomouc.
Foto Vojtěch Duda, 2020.

2009
2015

V roce 2009 byla postavena nová moderní budova přírodovědecké fakulty. Od roku 2011 vzniklo na UP rovnou pět vědeckovýzkumných areálů: Centrum regionu Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum (CRH), Regionální centrum pokročilých technologií a materiálů (RCPTM), výzkumně vzdělávací areál pedagogické fakulty a lékařská fakulta otevřela dostavbu Teoretických ústavů a Ústav molekulární a translační medicíny (ÚMTM). V roce 2014 byla UP poprvé zařazena mezi TOP 500 světových univerzit, v žebříčku U.S. News Best Global Universities Ranking zaujala 488. příčku. O rok později otevřela Pevnost poznání, interaktivní centrum pro popularizaci vědy, které každoročně navštěvuje přes 100 000 lidí. Mezinárodní festival populárně-vědeckých filmů Academia Film Olomouc také oslavil půlstoletí existence, a to za účasti světoznámých hostů, např. biologa Richarda Dawkinse.

Budova někdejší Korunní pevnůstky se po rekonstrukci proměnila v interaktivní muzeum vědy – Pevnost poznání.
Foto Vojtěch Duda, 2023.

2016
2018

Fakulta tělesné kultury otevřela v roce 2016 Aplikační centrum Baluo, unikátní vědecké centrum zaměřené na podporu zdravého životního stylu a prevenci civilizačních onemocnění. O dva roky později dokončila filozofická fakulta významnou modernizaci dvou svých budov. Nejrozsáhlejší přestavbu ve své historii dokončila také právnická fakulta. V roce 2018 UP hostila první summit THE ve střední Evropě, nesl název Research Excellence: New Europe a zaměřil se na rozvoj excelentní vědy a výzkumu. Zúčastnilo se ho 127 vědců a akademiků z 32 zemí.

Times Higher Education Research Excellence Summit v roce 2018 se věnoval výzvám a příležitostem, které plynou z rychle se měnící politické a ekonomické sféry.
Foto Vojtěch Duda, 2018.

2019
2022

V roce 2019 UP získala prestižní cenu European Association for International Education za vynikající výsledky v internacionalizaci. Lékařská fakulta jako první v Česku obdržela akreditaci Asociace lékařských fakult v Evropě (AMSE), která potvrdila vysokou kvalitu a evropskou úroveň olomouckého studia medicíny. O dva roky poté zahájil provoz vysokoškolský ústav Český institut výzkumu a pokročilých technologií (CATRIN), který vznikl integrací týmů CRH, RCPTM a ÚMTM, a propojil tak vědecko-výzkumné kapacity v oblasti biomedicínského výzkumu, nanotechnologií, nových materiálů a výzkumu rostlin. CATRIN se stal etablovaným pracovištěm na evropské vědecké mapě a zvýšil renomé UP v oblasti vědy a výzkumu. V roce 2021 UP obdržela od Evropské komise ocenění HR Award v oblasti kvality péče o lidské zdroje ve vědě a výzkumu.

2023: Poslání, hodnoty a vize

Nádvoří nově zrekonstruovaných budov rektorátu v ulici Křížkovského.
Foto Vojtěch Duda, 2023.

Univerzita Palackého v Olomouci oslavuje **výročí 450 let** od svého vzniku a připomíná si cestu k dosažení vysokého hodnocení jako mezinárodně respektované univerzity ve střední Evropě a v celém světě, přičemž svojí excelencí přispívá k vědeckému, kulturnímu a sociálnímu rozvoji. Za jejím pravidelným umístěním mezi **600 nejlepšími univerzitami** ve světovém kontextu stojí komplexní vědecké a výzkumné výkony, počty citovaných publikací a patentů, měřitelná kvalita a uplatnění absolventů.

V oblasti internacionalizace dosahuje Univerzita Palackého vynikajícího hodnocení v kontextu mezinárodních vazeb a spolupráce. Vysoký podíl zahraničních studentů a zaměstnanců na naší univerzitě vyžaduje neustálou podporu pro vytváření meziná-

rodně přívětivého a rovného prostředí. Toho škola dosahuje prostřednictvím široké nabídky cizojazyčných programů a existencí mezinárodních center.

Význačnou roli zde hraje například nově otevřené centrum **Welcome Office**, které poskytuje důležité podpůrné služby zahraničním studentům a návštěvníkům univerzity. Tím zajišťuje, aby se zde každý cizinec cítil vítán a podporován.

Univerzita Palackého je rovněž držitelem největšího projektu mezinárodní kreditové mobility v rámci programu **Erasmus+** v dlouhodobém měřítku. Od roku 2020 je také hrdou součástí mezinárodního konsorcia **AURORA Alliance**, což univerzitě dále umožňuje posilovat mezinárodní vztahy a spolupráci.

Svou třetí roli a rozvoj studentských aktivit nad rámec kurikula pak univerzita naplňuje prostřednictvím například **Kariérního** a **Dobrovolnického centra**, **Nadačního fondu UP** nebo **Studentského klubu UP**.

Pedagogové připravují aktivity také pro účastníky univerzity třetího věku.
Foto Vojtěch Duda, 2022.

Univerzita Palackého v číslech

1 046

kombinací
studijních
programů

219

studijních
programů
v cizím jazyce

22 716

studujících

3 283

zahraničních
studujících
z 99 zemí

4 006

absolventů

1 030

absolventů
univerzity
třetího věku

411

zahraničních
akademiků
a vědeckých
pracovníků

15 495

účastníků
programů
celoživotního
vzdělávání

Údaje za rok 2022.

Umístění Univerzity Palackého v mezinárodních žebříčcích

2022

36. místo
701-800. místo

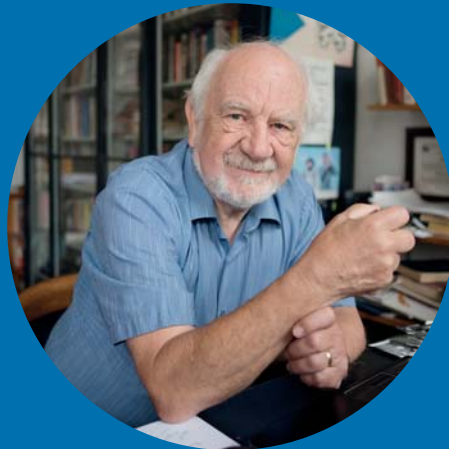
QS Emerging Europe and Central Asia Ranking
Academic Ranking of World Universities

2023

591. místo
605. místo
651-700. místo

The Center for World University Rankings
U.S. News Best Global Universities Ranking
QS World University Rankings

Osobnosti olomoucké univerzity

J. L. Fischer na fotografii olomouckého výtvarníka Aljo Berana, který vytvořil také jeho oficiální portrét v zasedacím sále rektorátu.

Josef Ludvík Fischer (1894-1973)

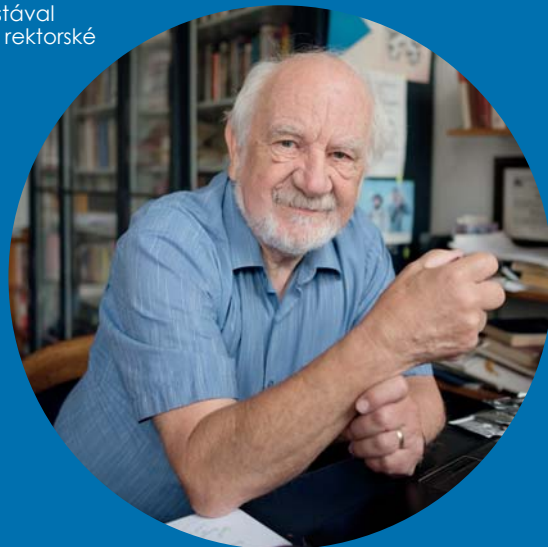
*Filosof, sociolog a první rektor
obnovené olomoucké univerzity.*

Vystudoval češtinu, němčinu a filosofii na Pražské univerzitě, posléze se habilitoval v Brně v oborech filosofie a sociologie a působil na tamější Masarykově univerzitě jako profesor. Během první československé republiky se také aktivně zapojil do levicového hnutí a po nacistické okupaci se proto až do konce války skrýval v Nizozemí.

Po svém návratu do země se podílel na obnovení univerzity v Olomouci a v prvních letech vykonával funkci jejího rektora, po únorovém puči však postupně z politických funkcí odešel. Kritizoval některé kroky státní moci ve vztahu k vysokým školám, v roce 1955 byl vyloučen z komunistické strany a o několik let později donucen odejít do důchodu. V uvolněných 60. letech začal opět publikovat a vyučovat, ale pouze dočasně, než mu bylo aktivní působení v období normalizace znovu znemožněno.

K poctě Josefa Ludvíka Fischera pořádá Univerzita Palackého každoroční přednášky, z nichž první se uskutečnila v roce 1994 ke stému výročí jeho narození. Hosté jsou vždy vybíráni z řad tuzemských či zahraničních odborníků, jako přednášející v minulosti vystoupili např. jaderná inženýrka Dana Drábová, teolog Tomáš Halík, imunoložka Blanka Říhová nebo astrofyzik Jiří Grygar.

Josef Jařab byl první porevolučním rektorem UP. Nepřestával pracovat ani jako emeritní rektor, v roce 2018 vyšly jeho rektorské paměti. Zemřel po krátké těžké nemoci 3. května 2023. Archiv Univerzity Palackého.

Josef Jařab (1937-2023)

Amerikanista, literární historik a teoretik, překladatel a bývalý senátor. V roce 1990 se stal prvním svobodně zvoleným rektorem v porevolučním Československu a tuto funkci zastával až do roku 1997.

Jednalo se o mezinárodně uznávaného vědce a překladatele, který se soustavně věnoval dějinám americké literatury se zvláštním zřetelem k černošskému písemnictví a jeho místu v severoamerickém kulturním kontextu. Pro Univerzitu Palackého měl mimořádný význam také coby vůdčí postava sametové revoluce v Olomouci: v listopadu 1989 se jednoznačně postavil na stranu stávkujících studentů, podpořil jejich požadavky a aktivně se podílel na probíhajících změnách. Jako spolupracovník doprovázel Václava Havla na jeho velké zahraniční cestě do USA v roce 1990 a později se stal zásadní postavou veřejného života.

Univerzitě pomohl mimo jiné vyjednat získání a rekonstrukci řady historických objektů a díky svým kontaktům přivedl do Olomouce významné zahraniční hosty, jako byli básník Allen Ginsberg, divadelní režisér a herec Peter Ustinov nebo novinář a publicista Pavel Tigrid. Jako profesor hostoval na mnoha předních zahraničních univerzitách včetně Harvardu a byl také dvakrát zvolen do Senátu Parlamentu ČR.

V červenci 2018 byla Helena Suková uvedena do Mezinárodní tenisové síně slávy.
Zdroj www.sukova.org.

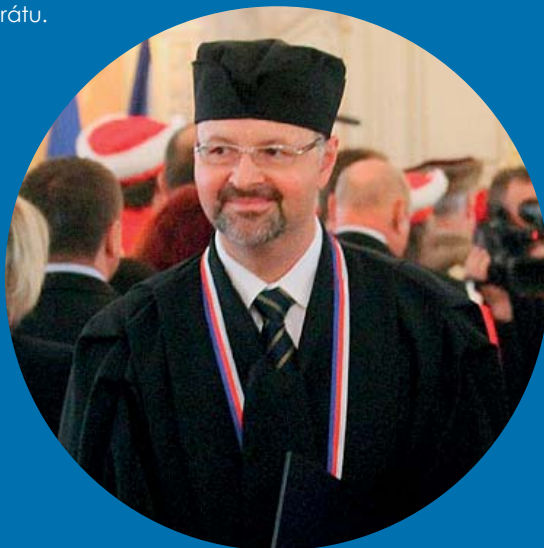

PhDr. Helena Suková (nar. 1965)

Bývalá česká profesionální tenistka a psycholožka.

Jedna z nejúspěšnějších československých tenistek, čtvrtá na světě ve dvouhře, finalistka čtyř Grand Slamů ve dvouhře a finalistka Turnaje mistryň ve dvouhře, ženská světová jednička ve čtyřhře, držitelka čtrnácti Grand Slamů ve čtyřhře, vítězka Turnaje mistryň ve čtyřhře, členka družstva, které čtyřikrát vyhrálo Pohár federace (dnešní Fed Cup) atd. Je spoluzakladatelkou Nadačního fondu dětského a juniorského tenisu v ČR. Vystudovala psychologii na Filozofické fakultě UP a v současnosti pracuje jako psycholožka v Praze.

Bohdan Pomahač při příležitosti udělení čestného doktorátu.
Foto Pavel Konečný, 2013.

Bohdan Pomahač (nar. 1971)

Český plastický chirurg, který vedl tým provádějící první úplnou transplantaci obličeje v USA a zároveň celosvětově teprve třetí.

Vystudoval Lékařskou fakultu Univerzity Palackého a posléze navázal na svou stáž v nemocnici v Bostonu ve státě Massachusetts, kde absolvoval postgraduální studium a nastoupil na pozici lékaře. V roce 2017 byl jmenován profesorem chirurgie na Lékařské fakultě Harvardovy univerzity a aktuálně pracuje na pozici vedoucího oddělení transplantační plastické chirurgie. Univerzita Palackého jej v roce 2013 jmenovala doktorem honoris causa a dne 28. října 2015 ho prezident Miloš Zeman vyznamenal medailí Za zásluhy.

Literatura:

FIALA, Jiří a kol.: *Univerzita v Olomouci (1573-2023)*. 3., upr. vyd. Olomouc 2023.

JAŘAB, Josef: *Rektorská rozpomínání*. Olomouc 2018.

ŠANTAVÝ, František – HOŠEK, Emil: *Organizace, pečeti a insignie olomoucké univerzity v letech 1573-1973*. Olomouc 1980.

URBÁŠEK, Pavel – PULEC, Jiří a kol.: *Kapitoly z dějin univerzitního školství na Moravě v letech 1945-1990*. Olomouc 2003.

Internetové zdroje:

<https://450.upol.cz/timeline/>

https://www.zurnal.upol.cz/fileadmin/userdata/zpravodajstvi/2019/11-listopad/30_let_svobody.pdf

FIALA, Jiří: Čtrnáctero žezel olomoucké univerzity (I). Diskuzní žurnál [dostupné online]:

<https://www.dzurnal.cz/index.php/2021/10/31/ctrnactero-zezel-olomoucke-univerzity/>

FIALA, Jiří: Čtrnáctero žezel olomoucké univerzity (II). Diskuzní žurnál [dostupné online]:

<https://www.dzurnal.cz/index.php/2021/11/01/ctrnactero-zezel-olomoucke-univerzity-ii/>

KREISINGER, Pavel – KREISINGER KOMŇACKÁ, Háta – ŠOBÁŇOVÁ, Petra: *Listopad 1989: 7 klíčových momentů sametové revoluce. Sada edukativních karet vydaných u příležitosti 30. výročí listopadových událostí roku 1989*. Olomouc 2019. [dostupné online]:

https://www.zurnal.upol.cz/fileadmin/userdata/zpravodajstvi/2019/11-listopad/30_let_svobody.

Publikaci připravil Welcome Office a Vydavatelství Univerzity Palackého ve spolupráci s Katedrou historie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

Autoři textů

PhDr. Pavel Kreisinger, Ph.D., Mgr. Tomáš Krejčířík

Odborní garanti

doc. PhDr. Michael Viktořík, Ph.D., PhDr. Pavel Urbášek

Redakce

Háta Kreisinger Komňacká

Grafická úprava a technická spolupráce

Lenka Wünschová

© Univerzita Palackého v Olomouci, 2023.

upol.cz

Univerzita Palackého
v Olomouci

